

Bibliotheek
Proefstation
Naaldwijk

$\frac{A}{06}$

$\frac{M}{42}$

PROEFSTATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT ONDER GLAS,
NAALDWIJK.

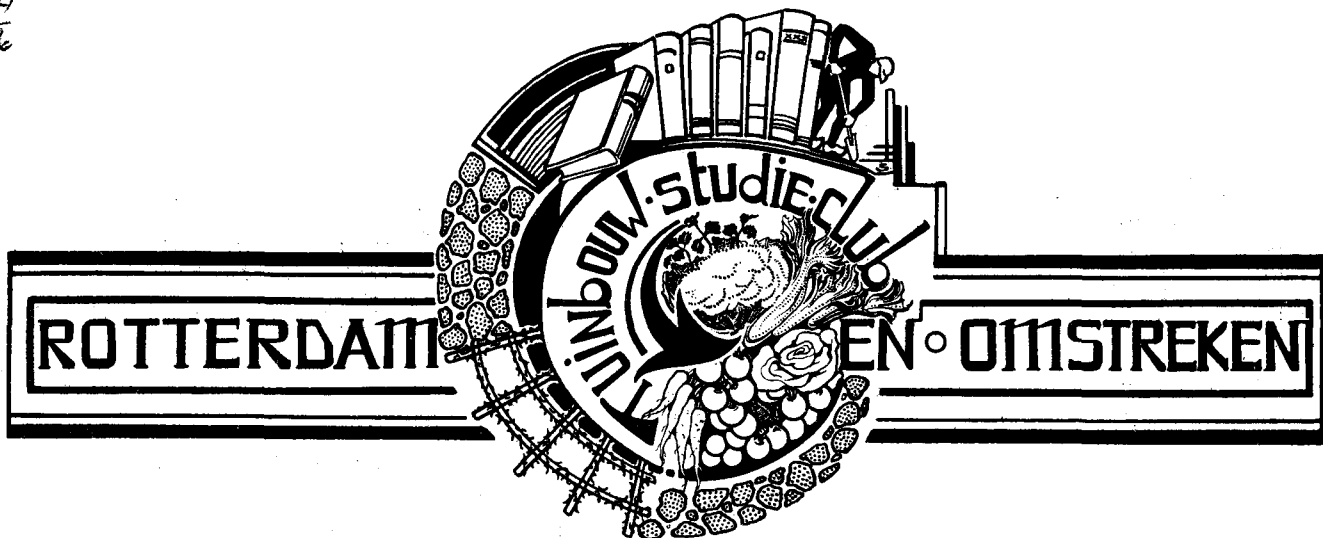
Verslag van geënte tomatenproef, 1958.

door:

D.de Ruiter

Naaldwijk, 1958.

2214367

VERSLAG GEËNTE TOMATENPROEF 1958

Naar aanleiding van de goede resultaten met de geënte tomaten in 1957, werden ook dit jaar weer proeven opgezet met geënte tomatenplanten.

Er is vroeger een tijd geweest als men zeer slecht tomaten in de koude warenhuizen kon telen, dat men de warenhuizen ging "lichten" en soms bleef het glas er een heel jaar af. Een geheel jaar bleef dus de onderbouw voor het doel waar het voor was gebouwd, onbenut. Ook ging men, en gaat men nog, andere gewassen telen als teeltwisseling van de tomaat in koude warenhuizen. Men denkt hierbij aan de teelt van snijbonen en vooral de laatste jaren aan de teelt van komkommers.

De laatste jaren echter, nu de kurkwortel zeer erg is toegenomen, en de tomatenteelt een belangrijke teelt is in de warenhuizen, waar een snijbonenteelt meestal niet tegen op kan en niet iedereen in verband met het vele werk er aan verbonden een komkomerteelt kan uitvoeren, ging men tot een ontsmetting van de grond komen, door middel van stoom of een chemisch middel. Daar de ontsmettingen van de grond d.m.v. stomen of chemische middelen veel kosten of niet goedschiks uitgevoerd kunnen worden door verschillende omstandigheden (men denkt aan een te laat leeg zijn van de warenhuizen of te laag in het water gelegen gronden), is men gaan zoeken naar een andere methode om de groei zodanig te verbeteren, dat men een goede produktie kan verwachten. En dit denkt men gevonden te hebben in het enten van de tomaat op een voor kurkwortel resistente onderstam. Deze onderstam, een kruising tussen een "wilde" tomaat, althans een tomaat die onvatbaar is voor kurkwortel, en een cultuurras wordt nu in de handel gebracht als de onderstam K.

Het enten op andere onderstammen is in de tuinbouw een veel toegepaste veredelingsmethode. Men denkt hierbij aan de fruitteelt enz.

De doeleinden waarvoor men gaat enten zijn verschillend. Een van deze doeleinden is het tegengaan van bodemziekten. Vooral in de naoorlogse jaren is dit op de voorgrond gekomen door het enten van de komkommer en de meloen. En nu is men zover dat men hierdoor ook bij de tomaat de bodemziekten wil onderdrukken.

Voor enkele jaren terug is Ir. Bravenboer van het Proefstation te Naaldwijk begonnen met het zoeken naar een onderstam voor de tomaat die resistent zou zijn tegen de verschillende bodemziekten. Aangezien de kurkwortel de ergste vijand is van de tomaat werd hier het meeste aandacht aan besteed. Bij de proeven hierbij hebben zich grote moeilijkheden voorgedaan, eer hij tot enig resultaat kwam. In 1956 was men toch zo ver gekomen dat men voor 1957 over enig onderstammen-zaad beschikte en dit is men toen uit gaan zetten in enkele proeven bij de tuinder. Van dit jaar zijn de proeven in een groter verband opgezet. Niet dat we de beschikking hadden over een grote hoeveelheid zaad, dat niet. Dit hebben we toen als volgt opgelost.

Door Dhr. J.J. Mast werd in januari planten ontvangen van onderstammen van het Proefstation te Naaldwijk om te enten en in proeven uit te zetten. Hiervan werd een gedeelte in kleine proefjes uitgepoot. Daarvan heeft men toen de scheutjes (dieven) afgehaald en weer doorgeteeld en dit werd later nog enige keren herhaald. Zo hebben we nog verschillende proeven op kunnen zetten. Dit moesten we wel doen aangezien er zeer weinig zaad beschikbaar was.

En aangezien we hier om Rotterdam veel bedrijven hebben waar de omstandigheden voor grondsmettingen zeer ongunstig zijn (denk aan de 's Gravenweg, te laat en te nat), was de proevencomm. blij dat ze op deze manier nog aan geen plantmateriaal konden komen om uit te zetten in proeven. Al het stekmateriaal werd bij Dhr. Mast op de tabletten opgekweekt en ook de platen werden daar geënt. Een dankwoord is hiervoor zeker op zijn plaats.

Wat waren de resultaten van deze proeven?

Enkele tuinders (proefnemers) hebben de moeite genomen om de tomaten die geoogst zijn te wegen en te tellen. Deze cijfers zijn ons ter hand gesteld en hiervoor zijn we zeer erkentelijk.

Hier volgen enkele resultaten die zijn verkregen:

Op het bedrijf van Dhr. Nic. v. 't Hart werd geoogst van:

Cromco 4,15 kg/plant is 14,52 kg/rm.

M. Maker 3,70 kg/plant is 12,95 kg/rm.

Glorie 3,94 kg/plant is 13,79 kg/rm.

Pride 4,1 kg/plant is 14,35 kg/rm.

Renova (niet geënt) 2,65 kg/plant is 9,27 kg/rm.

Naar schatting hing er nog aan groene tomaten aan de planten bij de:

Cromco 2 kg/rm; M. Maker 2 kg/rm; Glorie $1\frac{1}{2}$ kg/rm, Pride 2 kg/rm en bij de Renova ook nog 2 kg/raam. Deze zijn bij de cijfers niet meegerekend.

Op het bedrijf van Dhr. L. v. 't Hart werd geoogst van:

Renova (geënt) 3,54 kg/plant, is 12,40 kg/rm. 6606 stuks, s.g. 0,080 gr.

Renova (niet geënt) 2,75 kg/plant, is 9,62 kg/rm. 5397 stuks, s.g. 0,077 gr.

Op het bedrijf van Dhr. Gouweleeuw werd geoogst van:

Moneymaker 3,50 kg/plant, is 12,25 kg/rm. 1396 stuks, s.g. 0,070 gr.

Glorie 3,30 kg/plant, is 11,55 kg/rm. 1610 stuks, s.g. 0,056 gr.

Moneymaker (niet geënt) 3,00 kg/pl., is 10,50 kg/rm. 1134 stuks, s.g. 0,061 gr.

Op het bedrijf van Dhr. H. van Vuuren, werd geoogst van:

Renova (geënt) 378 kg. De proef omvatte 32 ramen. Per raam werd geoogst 378: 32 is 11,80 kg/rm. Naar schatting hingen er nog 2 kg per raam aan. Zijn niet meegeteld.

Van de 3 andere bedrijven zijn geen oogstgegevens genoteerd.

Welke conclusie mogen we nu trekken uit deze proeven?

Met het enten van tomaten staan we nog aan het begin van een periode waarbij we op een andere manier dan door middel van een grondontsmetting de kurkwortel kunnen onderdrukken.

Grote mogelijkheden hebben we nu om door middel van het enten de produktie van de tomaten op te voeren op gronden die zeer moeilijk of niet te ontsmetten zijn door middel van stoom of een chemisch middel.

Uit de proeven is gebleken dat door het enten de groei van de tomatenplanten zeer sterk wordt gestimuleerd. De verbeterde groei met het enten kan men zeker gelijk stellen met de groei die men krijgt na het stomen van de grond.

Mede hierdoor moet men rekening houden met de rassen die men wil gebruiken bij het enten. Daarom is men bij het enten aangewezen op de fijnere soorten bij de tomaten.

Door de sterkere groei wordt de kwantiteit van de tomaten opgevoerd doordat de vruchten grover uitgroeien maar de kwaliteit wordt, naargelang de vruchten grover worden, minder. Het grover uitgroeien van de vruchten en dus de mindere kwaliteit komt hoofdzakelijk voor bij de onderste trossen. Grovere rassen bevorderen dit nog in sterke mate. Gebleken is in de proeven dan ook dat b.v. het ras Renova hierdoor ongeschikt is om bij het enten te gebruiken. Zelfs de fijne soorten tomaten hebben nog wel last van een wankleurige vrucht bij de onderste trossen na het enten.

De groei van de fijne soorten is in de kop nog groot genoeg om een goede produktie te krijgen en met een goede kwaliteit. Een aangepaste bemesting en een aangepaste watergift kan hier bij het grover uitgroeien met alle gevolgen van dien, zeker nog wel het een en ander doen. Een flinke P. en K. bemesting voor het poten is meestal op zijn plaats. Voor de juiste hoeveelheden is een grondonderzoek onmisbaar. Een extra P. en K. bemesting is in de proeven niet gegeven. De gewone bemesting van het warenhuis, waarin de proeven stonden is aangehouden. Ook zal bij de geënte planten minder gegoten moeten worden om een meer beheerste groei te krijgen.

De vruchtzetting zal men sterk moeten bevorderen met alle ten dienste staande middelen. De plant kan de vruchten die men er aan krijgt zeker hebben, het is zelfs goed, mede door de groei-beheersende werking van de vruchten, om er zoveel mogelijk vruchten aan te krijgen.

Ook de andere cultuurzorgen zal men aan moeten passen aan de forse groei van de geënte planten.

Door de sterke groei heeft men kans op een zwaardere vegetatieve ontwikkeling en mede hierdoor op een vroegere aantasting van meeldauw. Daarom moet een meeldauwbestrijding eerder en secuur uitgevoerd worden. Ook andere schimmelziekten zullen door de sterke groei eerder en sneller ernstiger optreden. Eerder blad plukken en een goede hygiëne in het gewas kan het een en ander min of meer voorkomen.

Vanzelfsprekend liggen de grootste mogelijkheden van het enten bij de koude warenhuizen. Bij stookwarenhuizen ligt het probleem van geënte planten niet zo zwaar, omdat men hier ook voor andere ziekten in de grond, waarvoor ook een geënte plant vatbaar is, de grond moet ontsmetten. (men denkt hierbij aan het wortelknobbelaaltje en slaapziekte).

Daarbij komt nog dat het enten in de wintermaanden meer problemen stelt dan het enten in het voorjaar.

De proeven van de geënte planten hebben niet onder de omstandigheden, die noodzakelijk waren voor een goede ontwikkeling voor de geënte planten gestaan. De cultuurmaatregelen werden genomen naar de omstandigheden van de niet geënte tomatenplanten. Dus het gieten, bijmesten, bladplukken en ziektenbestrijding hadden anders moeten gebeuren. Dit kwam omdat de proeven maar een klein gedeelte van de oppervlakte van het warenhuis, waarin ze stonden, benutte. Mede hierdoor zijn er proeven zo erg in het meeldauw gelopen, dat de entplanten niet tot zijn recht kwamen.

De planten voor de proeven, waarmede werd geënt werden afgestaan door de kwekers L.A. Zwinkels en L. v.d. Ende. De planten voor de proeven met Renova werden door deze proefnemers zelf gegeven.

Verdere proeven omtrent bemesting, wijze van enten enz. zijn zeker nog noodzakelijk om deze teeltwijze te volmaken.

Namens de proevencomm.
D. de Ruiter

Voorz. proevencomm.
J.J. Mast.

Secr. proevencomm.
C.L. Groenewegen.